બ્રહ્માંડ નું સ્વરૂપ

આપણે ક્યાં છીએ ?

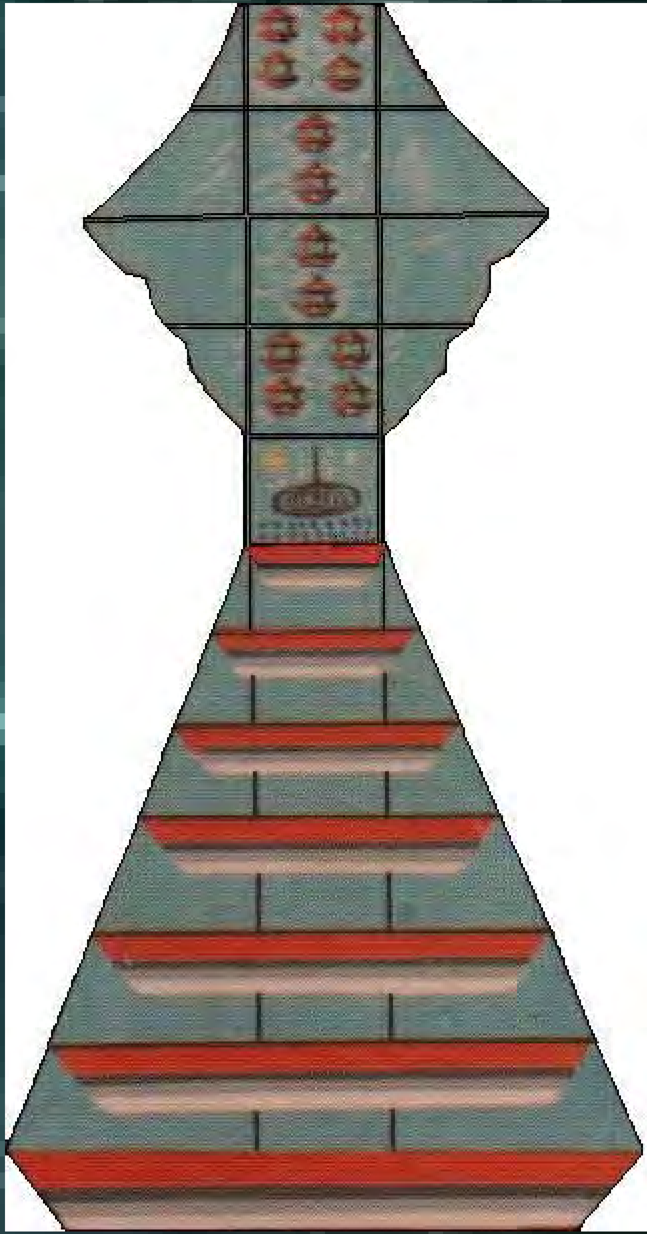

બ્રહ્માંડ નુ સ્વરૂપ

- બ્રહ્માંડ ચૌદ રાજલોકનું બનેલું છે.
- વિશ્વમાં અનંત ખાલી જગ્યા અવકાશ છે. જૈન શાસ્ત્રોમાં આ ખાલી જગ્યા (અવકાશ) ને આકાશ નામના દ્રવ્ય તરીકે ગણવામાં આવ્યું છે. આકાશ એ અખંડ અને અનંત દ્રવ્ય છે.

બ્રહ્માંડ નું સ્વરૂપ

- સમગ્ર વિશ્વના આકાશને લોકાકાશ અને અલોકાકાશ એમ મુખ્ય બે ભાગ ગણવામાં આવ્યા છે. સૃષ્ટિની તમામ વસ્તુઓ, તમામ દ્રશ્ય પરમાણુઓ, તમામ ચીજો અને અદ્ર્શ્ય ચીજો જીવસૃષ્ટિ(અર્થાત તમામ જીવો, આત્માઓ) અને તમામ દ્રવ્યો જે વિશાળ મર્યાદિત આકાશ પ્રદેશ માં છે તેને લોકાકાશ અને તેની બહારના અનંત આકાશ પ્રદેશને અલોકાકાશના નામથી જૈન શાસ્ત્રો ઓળખે છે.

બ્રહ્માંડ નું સ્વરૂપ

- આ લોકાકાશ ચૌદ રાજલોક, બ્રહ્માંડ કે યુનિવર્સનો આકાર બે પગ પહોળા કરી કેડ ઊપર બે હાથ મૂકી ઉભેલા મનુષ્ય જેવો છે.

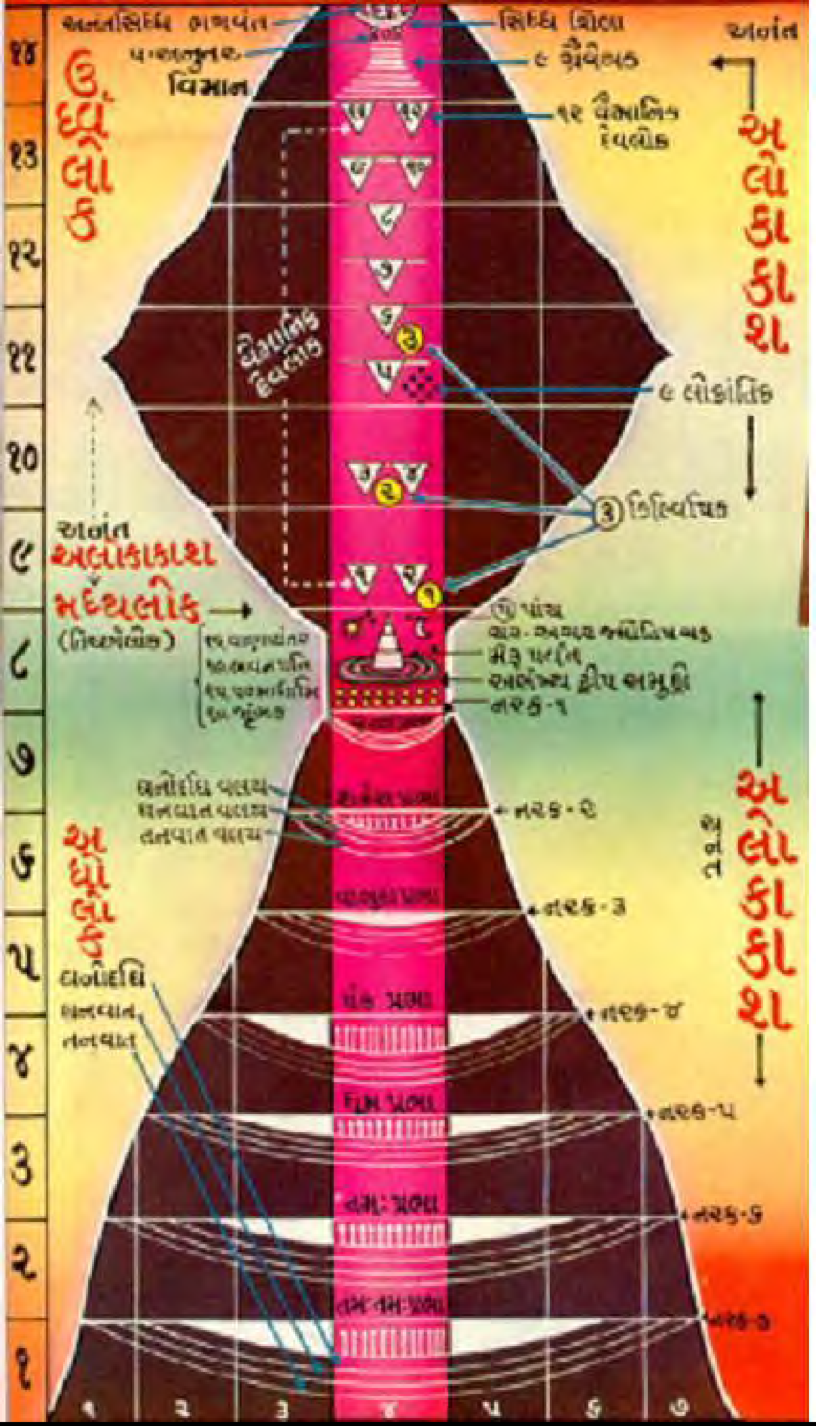

ચૌદ રાજલોક

આ ચૌદ રાજલોક કુલ ત્રણ ભાગમાં વહેંચાયેલ છે.

- ઉર્ધ્વલોક
- અધોલોક
- મધ્યલોક

ઉર્ધ્વલોક

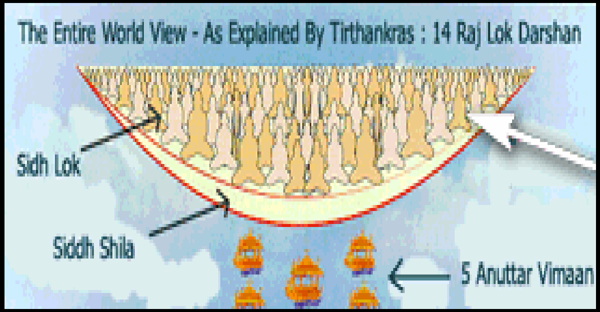

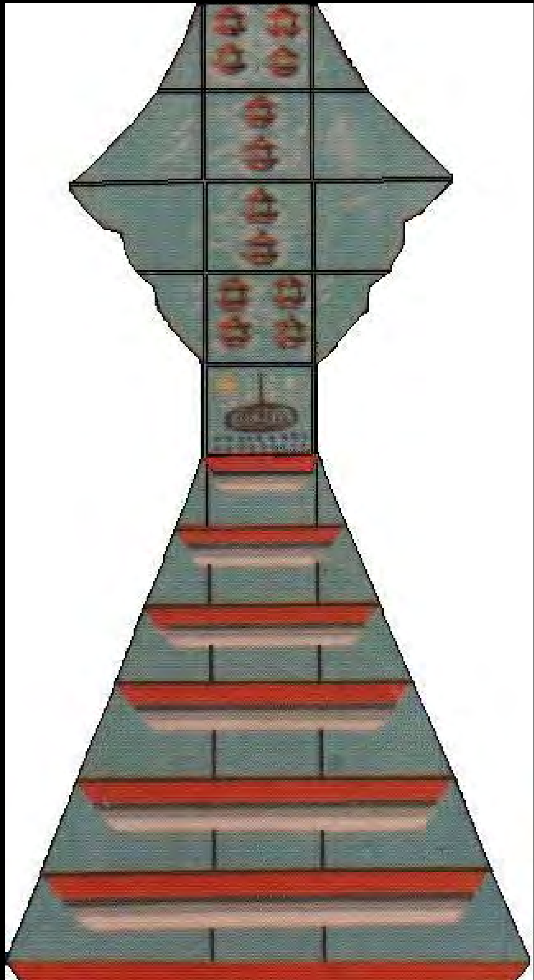

- ઉર્ધ્વલોક સાત રાજલોકનો બનેલો છે. જેમાં સ્વર્ગલોક અને મોક્ષ આવેલા છે.
- સ્વર્ગલોકમાં દેવો બીરાજમાન છે
- મોક્ષ ક્ષેત્રમાં સિધ્ધ ભગવંતો (નમો સિધ્ધાણં) બિરાજમાન છે. જેમ કે ઋષભદેવ ભગવાન, પાર્શ્વનાથ ભગવાન, મહાવીર ભગવાન...

અધોલોક

- અધોલોક પણ સાત રાજલોકનો બનેલો છે જેમાં સાત નરકો(નર્ક) આવેલી છે

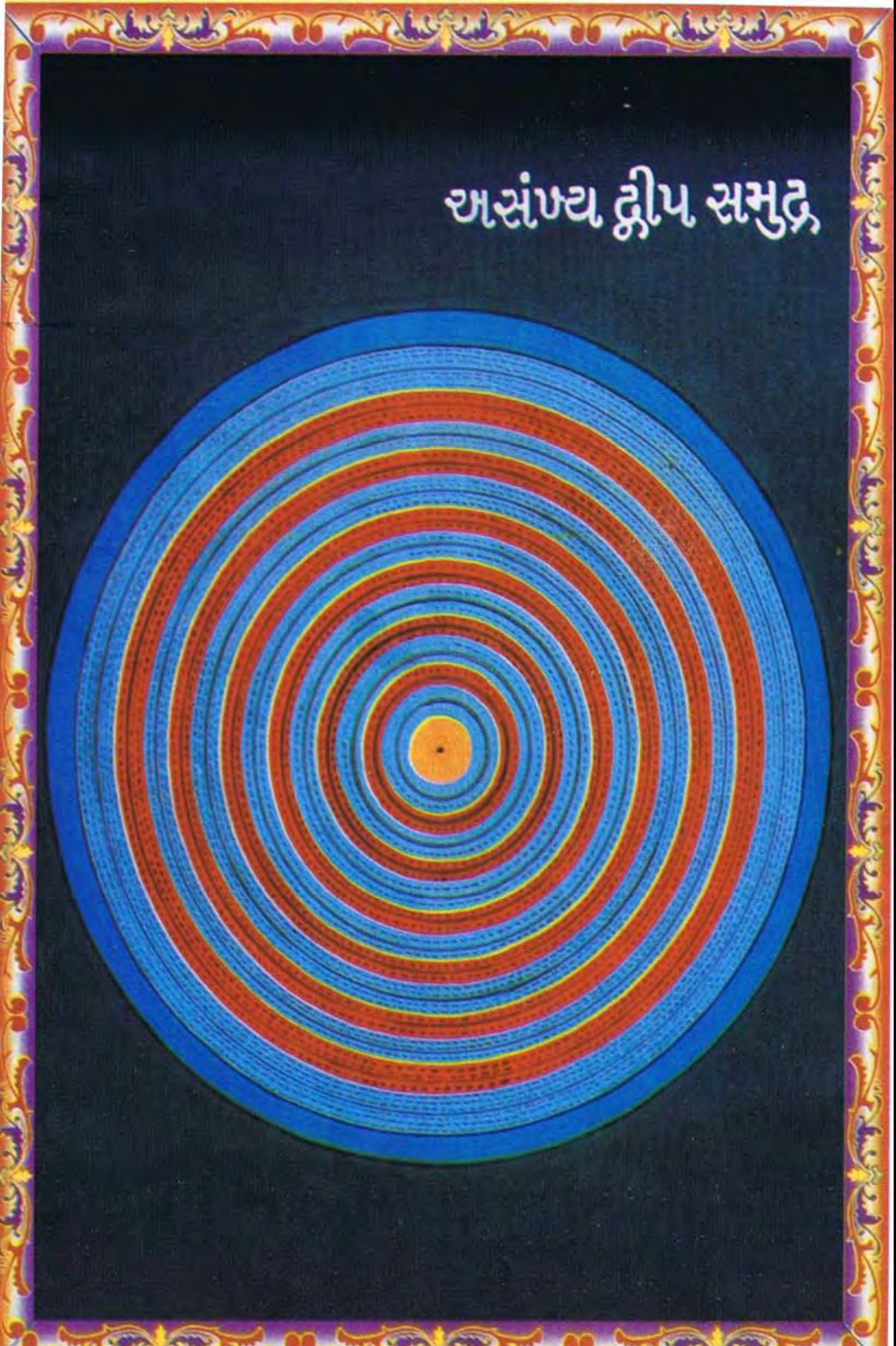

બ્રહ્માંડ નું સ્વરૂપ

મધ્યમાં મધ્ય ભાગે સમભૂતલા નામનો ભાગ છે. જેમાં જમ્બુદ્વીપ અને બીજા અસંખ્ય દ્વીપ સમૂહ આવેલા છે. સમભૂતલા ની ઉપર મનુષ્યો અને તિર્યંચો (તમામ પ્રકારના પશુ, પક્ષી, જીવજંતુ વગેરે) રહે છે. તેમાં પણ મનુષ્યો માત્ર અઢી દ્વીપમાં જ રહે છે.

બ્રહ્માંડ નું સ્વરૂપ

એક રાજલોક પહોળો મધ્યલોક અસંખ્ય દ્વીપ સમૂહ તેમજ અસંખ્ય સમુદ્રોનો બનેલો છે . વર્તુળાકારે દ્વીપ એની ચારે બાજુ ફરતે ગોળાકાર સમતલમાં વલય(રીંગ) આકારે વીંટાયેલ સમુદ્ર, તે સમુદ્રની ચારે બાજુ ફરતે ગોળાકારે વીંટાયેલ દ્વીપ આવેલ હોય છે

બ્રહ્માંડ નું સ્વરૂપ

મનુષ્યો માત્ર અઢી દ્વીપમાં જ રહે છે.
અઢીદ્વીપ તીર્યંચલોક તરીકે પણ ઓળખી શકાય.

- મધ્યમાં આવેલા દ્વીપનું નામ જમ્બુદ્વીપ છે.
- અહી જાંબુ વુંક્ષોનું પ્રમાણ વિશેષ હોવાથી તેનું નામ જમ્બુદ્વીપ છે .
- જમ્બુદ્વીપમાં મધ્યમાં મેરુ પર્વત આવેલો છે

.

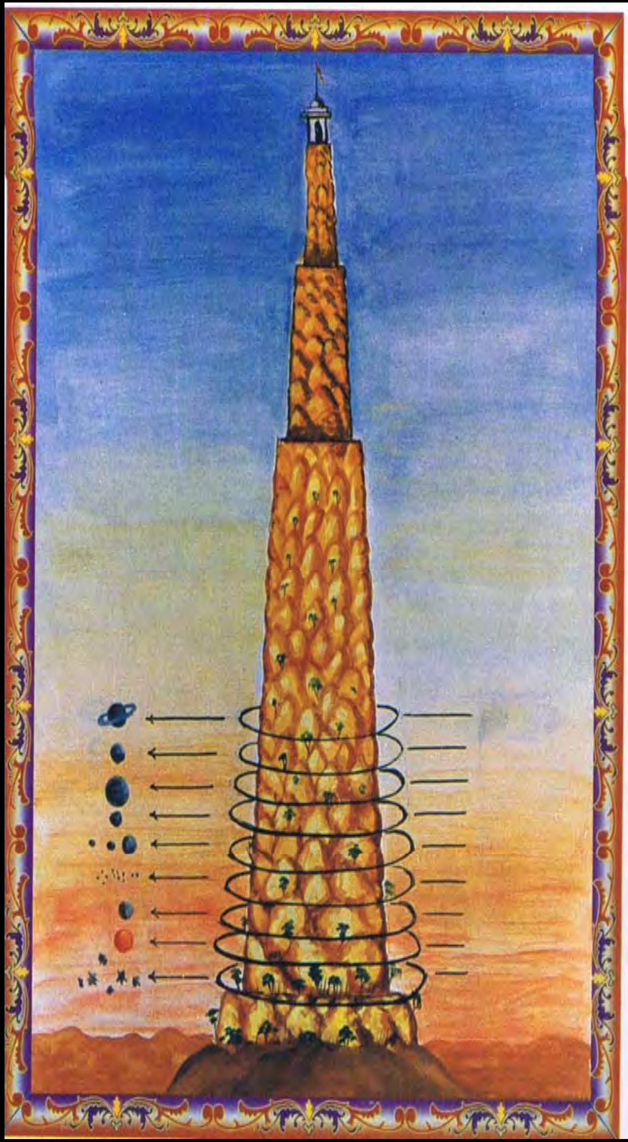

અઢીદ્વીપ

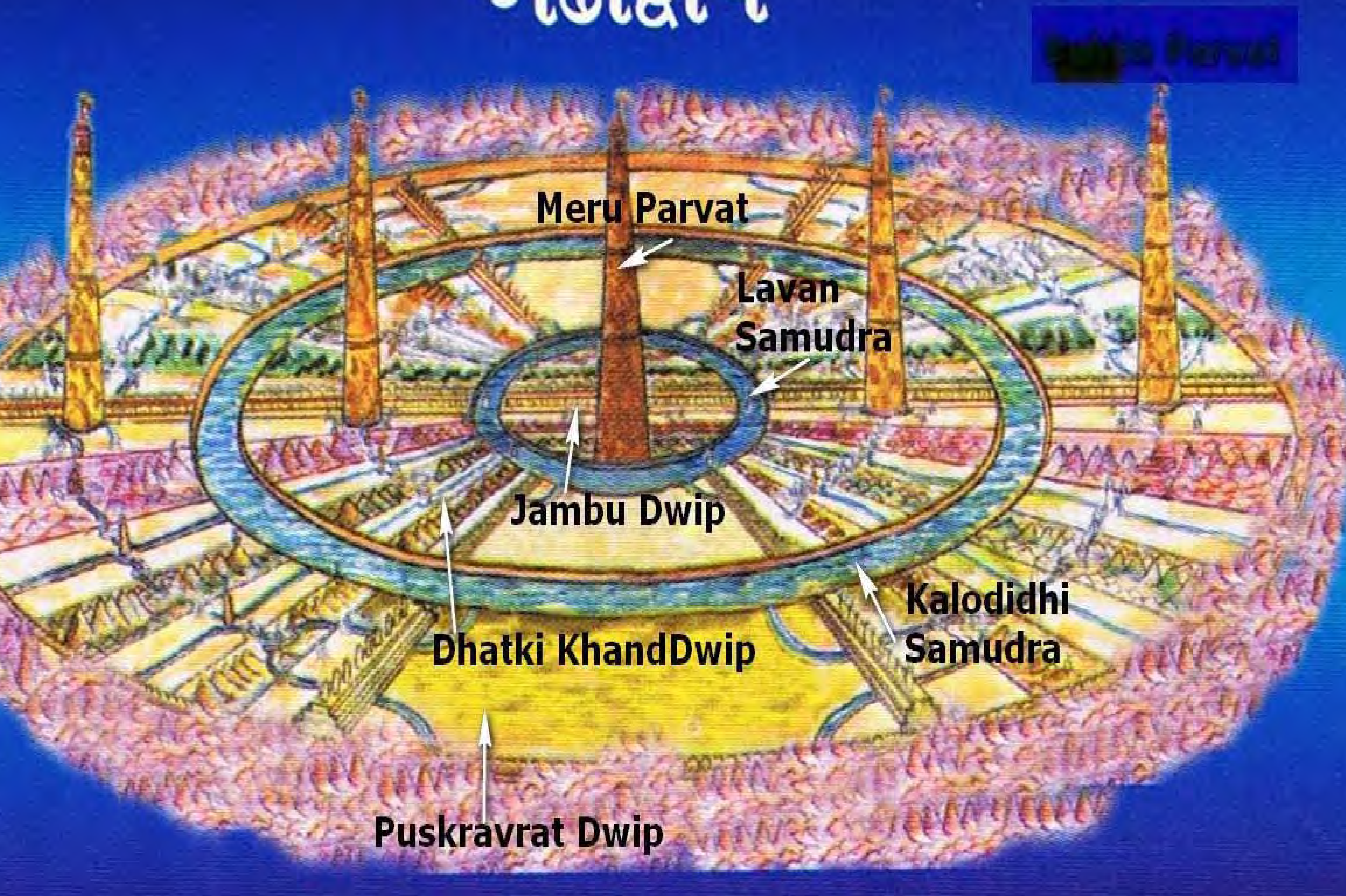
Meru Parvat
Lavan
Samudra
Jambu Dwip
Kalodidhi
Samudra
Dhatki KhandDwip
Puskravrat Dwip

અઢીદ્વીપ

- અઢીદ્વીપ માં પંદર ક્ષેત્રો આવેલા છે જેમાં મનુષ્યો રહી શકે છે

- પાચ ભરત ક્ષેત્રો
- પાચ એરાવત ક્ષેત્રો
- પાચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રો

જમ્બુદ્વીપ

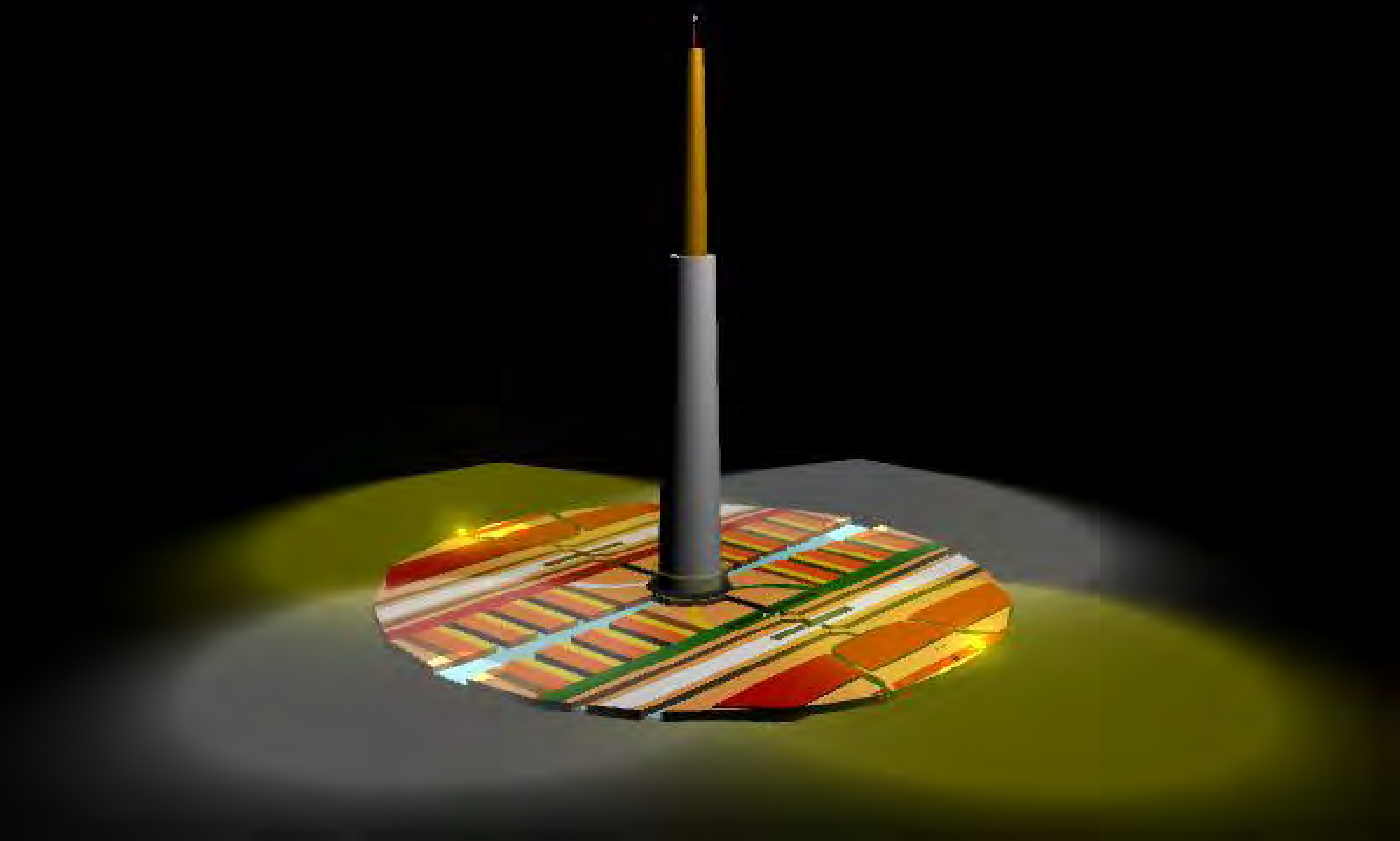

જમ્બુદ્વીપ

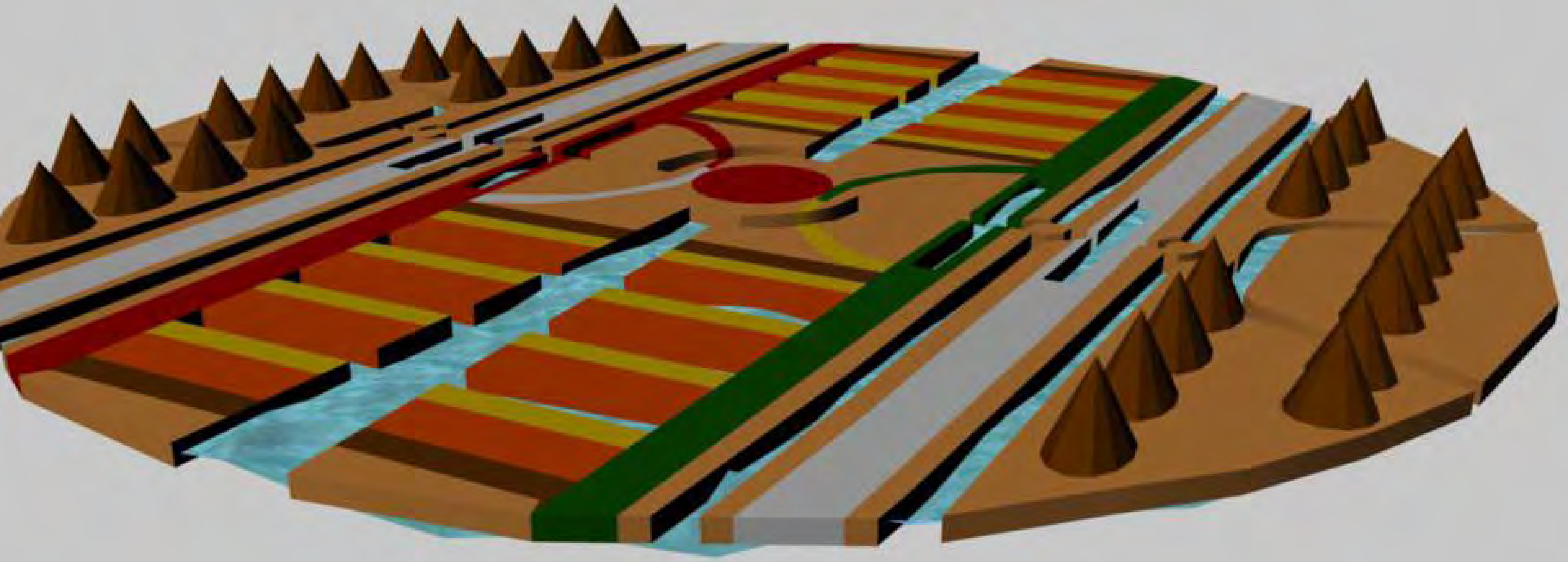

જમ્બુદ્વીપ

જંબુદ્વિપમાં ૭ ક્ષેત્રો અને ૬ પર્વતો આવેલા છે

ક્ષેત્રો:

મહાવિદેહ,હરિવર્ષ,હિમવંત,ભરત,રમ્યક,
હીરણયવંત ,એરાવત

પર્વતો:

નિષધ,નીલવંત,મહાહીમવંત,લઘુહીમ્વંત,રુકીમ,
શીખરી

જમ્બુદ્વીપ

Jumbu Dwip
Meru Parvat
Bharat Kshetra
Hemvant Kshetra
Harivarsh Kshetra
Ramyak Kshetra
Mahavideh Kshetra
Aeravat Kshetra
Hiranyavant Kshetra

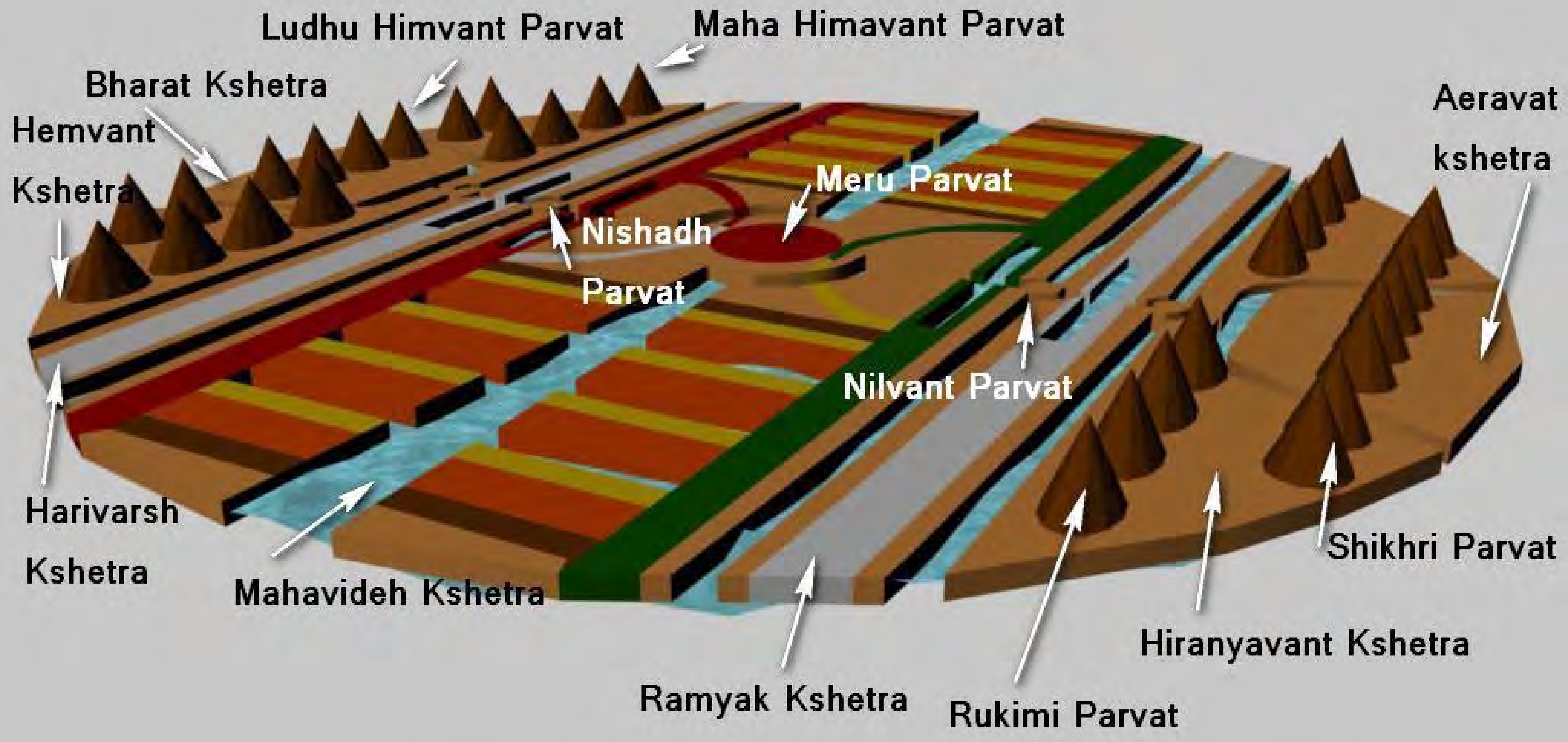

Ludhu Himvant Parvat
Maha Himavant Parvat
Bharat Kshetra
Hemvant
Kshetra
Aeravat
kshetra
Meru Parvat
Nishadh
Parvat
Nilvant Parvat
Harivarsh
Kshetra
Mahavideh Kshetra
Shikhri Parvat
Hiranyavant Kshetra
Ramyak Kshetra
Rukimi Parvat

જમ્બુદ્વીપ

જમ્બુદ્વીપ

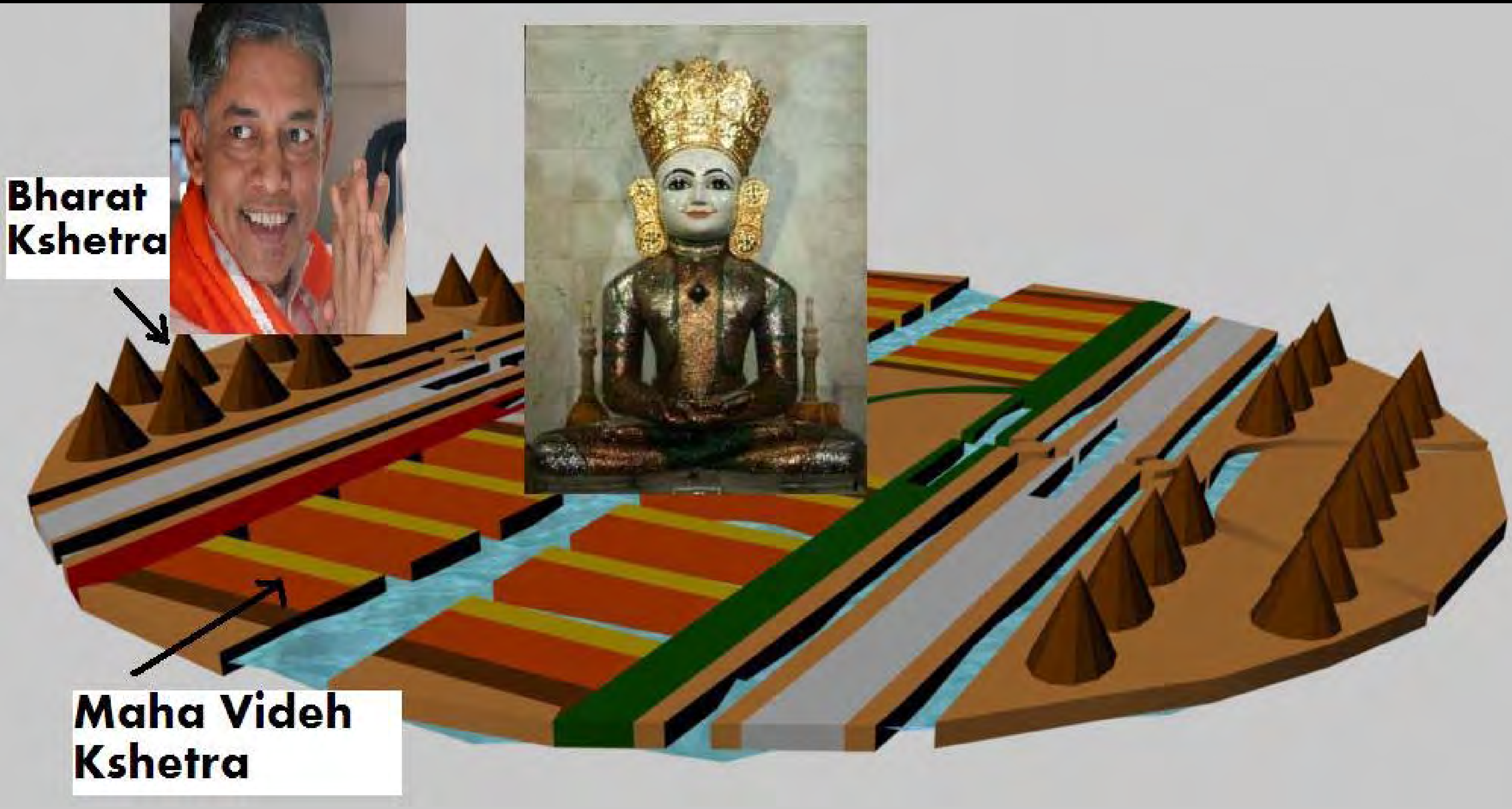

ભરતક્ષેત્ર

- ભરતક્ષેત્રના બે ભાગ પડે છે
- ઉતરાર્ધ   અને દક્ષિણાર્ધ
- જેમાં દક્ષિણાર્ધમાં આપણી દુનિયા - પૃથ્વી આવેલી છે

સીમંધરસ્વામી

- મહાવિદેહક્ષેત્ર માં અત્યારે ચોથો આરો ચાલે છે ત્યાં કાયમને માટે તીર્થંકરો જન્મ્યા કરે. અહી ભરતક્ષેત્રમાં પાંચમો આરો ચાલે છે (ત્રીજા અને ચોથા આરામાં જ તીર્થંકરો હોય)

- આપણે મહાવિદેહક્ષેત્રમાં શાથી જવાનું? કારણ કે ત્યાં વર્તમાન તીર્થંકર શ્રી સીમંધરસ્વામી છે. તેમના દર્શનથી જ મોક્ષ થાય તેવું છે.

Baroda YMHT Team Na

Jay Sat Chit Anand

THIS PRESENTATION WAS SHOWN AT YMHT ANNUAL MEET AT BHUJ IN DEC 2009 BY YMHT-BARODA